

Lakeuden Luonto ry

Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistys
91900 LIMINKA
Toimialue: Liminka, Lumijoki, Tyrnävä
y-tunnus 3037274-5

31.3.2025

Metsähallitus

Limingan, Lumijoen, Kempeleen kunnat, Oulun kaupunki ja niiden valtuutetut

Ympäristöministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Suomen eduskunnan kansanedustajia, EU-mepit

ELY-keskus, AVI, Oulun seudun ympäristötoimi

media

Vetoamus Liminganlahden luontokeskuksen säilyttämiseksi Metsähallituksella

Liminganlahden luontokeskus tulee säilyttää ja sitä tulee kehittää osana Metsähallituksen tehtäviä. Liminka tunnetaan Liminganlahdesta, hoidetuista rantaniityistä ja upeasta Liminganlahden luontokeskuksesta, jossa vieraillee vuosittain yli 60 000 kävijää. Liminganlahti on Euroopan merkittävimpiä kosteikkoja, Liminganlahden luontokeskus on ainoa Ramsar-sopimuksen mukainen kosteikkokeskus Suomessa ja Liminganlahden luonnonsuojelualue kuuluu Natura 2000 -verkostoon. Luontokeskus on Pohjois-Pohjanmaan alueen keskeinen vetovoimatekijä, joka antaa taloudelliset edellytykset seudun luontomatkailulle. Nähdäksemme valtiolla ei ole varaa luopua Metsähallituksen Luontopalveluiden roolista Liminganlahden luontokeskuksessa, sillä uhkana olisi, että toiminta hiipuisi, keskus menettäisi vetovoimaisuuttaan ja Liminganlahti merkitystään luontokohteena sekä Suomessa että kansainvälisesti. Lisäksi vuonna 2010 tehdyn luontokeskuksen rakentamispäätöksen perusteena ollutta Ramsar-sitoumusta ei nähdäksemme voi ohittaa.

Metsähallitus ylläpitää erittäin ansiokasta, kansainväliseksi tehtyä Lintujen 8 vuodenaikaa -näyttelyä, joka tarjoaa tietoa linnustosta ja alueen tunnuspiirteistä. Näyttely on upeasti toteutettu, se edistää kokemuksellista oppimista ja siinä on huomioitu poikkeuksellisen hyvin erityisryhmät sekä esteettömyys että eri kieliryhmät. Näyttely tukee Opetushallituksen valtakunnallista opetussuunnitelmaa. Metsähallituksen Luontopalveluiden ja Limingan kunnan Luontokoulun toteuttamaa opetuspakettia käyttää vuosittain noin 4500 koululaista ja päiväkotilasta. Luontokeskuksen auditoriossa esitetään ”Elämää Liminganlahdella” multimediaesitystä satoja kertoja vuodessa. Kosteikkopeli ja ulkopihan Kukkala toimivat myös ekologian oppimisympäristöinä, keskus asiantuntijoinen tuo linnut, kosteikon, kasvit ja perhoset koettavaksi. Nähdäksemme tällainen yleissivistävä ja luontokasvatus- ja opastustoiminta on olennaisimpia Metsähallituksen luontopalveluiden toimintoja ja linjassa Metsähallituksen toimintastrategian kanssa. Näiden toimintojen ulkoistaminen esimerkiksi yritysten tai kunnan vastuulle heikentää niiden pysyvyyttä sekä kyseenalaistaa niiden maksuttomuuden. Palvelujen maksullisuus puolestaan lisää eriarvoisuutta ja voi heikentää niiden käyttöastetta, mikä puolestaan vähentäisi toiminnan kannattavuutta. Näin laajan kokonaisuuden ylläpitäminen ei myöskään voi nojata pelkkään vapaaehtoistoimintaan. Näyttelyn jatkuminen on keskeisin tekijä luontokeskuksen muulle kannattavuudelle ja Metsähallituksen tulee tunnistaa roolinsa tässä.

Luontokeskus tukee alueen yrittäjyyttä, erityisesti ravintola-, palvelu- ja matkailualalla. Yritystoiminnan kannattavuuden turvaamiseksi tarvitaan myös Metsähallituksen ylläpitämiä toimintoja, erityisesti näyttely- ja opastustoimintaa, jotka ovat saaneet erinomaiset arviot kävijätutkimuksissa: yleisarvosana 4,17 (5 = erittäin hyvä, 1 = erittäin huono). Vuoteen 2010 verrattuna kävijämäärän lähes kolminkertaistuminen nosti kokonaistulovaikutuksen 1,3 miljoonaan euroon ja henkilötyövuodet kolmeentoista. Eniten rahaa käytettiin huolto-ostoksiin, majoittumiseen sekä ravintolaostoksiin. Kotimaisilla matkailijoilla oli suurimmat paikallistaloudelliset vaikutukset, vaikka luontokeskuksen saavutettavuus on hyvä myös kansainvälisille turisteille. Metsähallituksen investointi tuottaa kestävästä kehityksestä mukaiselle aluetaloudelle moninkertaisesti takaisin ja valtion tulisi nähdä kokonaisuutena itselleen. Luontokeskuksen taloudelliset hyödyt eivät myöskään rajoitu ainoastaan Limingan kuntaan, vaan myös Lumijoen, Kempeleen ja Tyrnävän kunnat sekä Oulun kaupunki saavat elinvoimaa toimivasta ja kehittyvästä Liminganlahden luontokeskuksesta.

Luontokeskus kokoaa eri tahoja yhteen. Esimerkiksi alueen kuntien edustajia, yrittäjiä ja parikymmentä paikallista yhdistystä toimii Luontokeskuksen kanssa yhteistyössä. Vuosien varrella Liminganlahden luontokeskuksessa on pidetty monia suuria tapahtumia, mm. Lintukuvafestivaalit, vuosittaiset Pohjois-Suomen koulujen Lintuvisan päättökilpailut. Liminganlahden luontokeskus, piha-alue ja lintutorni on myös kulttuurin: musiikin, taiteen, tanssin, elokuvan, runouden ja valotaiteen tapahtumapaikka. Luontokeskuskokonaisuuteen liittyvät Limingan kunnan ylläpitämät ulkoilu- ja luontopolkuväylät, hiihtoladut, lintutorni, nuotiopaikat, ulko-wc ja varastotilat sekä erilaista käytettävissä olevaa irtaimistoa, kuten kiikareita ja fatbike-pyöriä. Auditorio on yleisöluentojen ja kokousten paikka. Lähipellolle on istutettu kukkaniittyä eri toimijoiden kesken. Luontokeskuksesta sisämaahan on Limingan lukion ympäristökurssin toimesta vuonna 2002 valmistunut maankohoamispolku. Upeat suunnitelmat lisäkosteikosta ja esteettömästä katselurakenteesta odottavat toteuttajaa. Arktinen Perämeri tarjoaa potentiaalia. Paikka edistää fyysistä ja henkistä kansanterveyttä. Metsähallituksen ei tule näyttää huonoa esimerkkiä ja heikentää em. tahojen toimintaedellytyksiä vetäytymisellään.

Vuonna 2012 avattu Liminganlahden luontokeskus on ainutlaatuinen helmi valtiomme luontokeskusverkostossa. Rakennus on hyväkuntoinen, energiatehokas ja käytettävyydeltään erinomainen. Liminganlahden luontokeskus toimii erinomaisesti kolmen toimijan (MH Luontopalveluiden, yritysten ja Limingan kunnan) voimin. Koska Metsähallituksen toiminnot ovat niin elimellisessä osassa koko luontokeskusta, eivätkä ne ole luotettavasti ulkoistettavissa, nähdäksemme luontokeskuksen toiminnan jatkuminen olisi uhattuna Metsähallituksen vetäytyessä. Suomen valtio osana Euroopan unionia ja YK:ta, Pohjois-Pohjanmaan maakunta ja alueen kunnat ovat sitoutuneet kestävästä kehityksestä periaatteisiin, joita luontokeskus ylläpitää. Liminganlahden luontokeskus vaalii luontoarvoja, ekososiaalista sivistystä, hyvinvointia ja tuottaa ihmisille ja ympäristölle kestävästä kehityksestä mukaista elinvoimaa paikallisesti, seudullisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Vetoamme, että valtion tulee nähdä vastuunsa ja tunnustaa merkittävä roolinsa Metsähallituksen toiminnan jatkajana Liminganlahden luontokeskuksessa. Toiminnan loppuminen uhkaa tyrehdyttää kehityksen ja elinvoiman aiheuttaen valtiolle sekä taloudellista että imagollista tappiota. Vetoamme, että Metsähallitus sitoutuu jatkamaan ja kehittämään toimintaansa Liminganlahden luontokeskuksessa.

Limingassa 31. maaliskuuta 2025

Lakeuden luonto ry, Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistys

Riitta Kärki, pj.

Internet-lähteet:

<https://ym.fi/ramsar-alueet>, luettu 22.3.2025

<https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/metsahallituksen-strategia-kasvatamme-huomista/>, luettu 22.3.2025

<https://www.metsa.fi/metsahallitus/nain-toimimme/tarkoitus-ja-arvot/> luettu 22.3.2025

<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisu/kainuun-keski-ja-pohjois-pohjanmaan-luonnonvarasuunnitelma-2023-2028/> luettu 22.3.2025

Ympäristökasvatustoimintaa Liminganlahden luontokeskuksessa ja Oulun Sanginjoella.... s. 88

<https://julkaisut.metsa.fi/wp-content/uploads/sites/2/2021/03/liminganlahti-asiakastutkimus-tiivistelma.pdf> luettu 22.3.2025

Vetoamus jaetaan seuraaville tahoille: Metsähallitus, Metsähallituksen luontopalvelut, Limingan kunta, Lumijoen kunta, Kempeleen kunta, Oulun kaupunki, Limingan kunnan valtuutetut, ympäristö- ja ilmastoministeri, ympäristöministeriö, tiede- ja kulttuuriministeri, opetusministeri, Oulun seudun ympäristötoimi, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus, Pohjois-Suomen AVI, osa kansanedustajista, osa EU-mepeistä, Suomen luonnonsuojeluliiton Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri, Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry, Rantalakeus-lehti ja muu media.